

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Szendy Károly*

Forrás: *A Hírlap*

Bp.

(Hely)

1939. 8. 5.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Szendy Károly

Idő

1939

Személy

Pestváros gazdái

SZENDY KÁROLY

A szelid és finom, filozófus Sipőcz Jenő után lett Budapest polgármestere Szendy Károly... S ha valaki igazolni akarná azt az örömét, hogy az élet szereti a változatosságot is, a meglepő ellentéteket is, akkor ezt a háboru utáni idők két nagy budapesti polgármesterének egymásután következésével, sorsuk és szerepük különös ellentmondásáról illusztrálhatná.

Sipőcz Jenő halk, csendes, befelé fordult bölcselkedő hajlamu és cizellált kulturájú ember volt. S a magyar főváros élén olyan sorsot adott neki a történelem, amelynél harcosabbat, kemény és határozott kiállásokat követelőbb sorsot e súlyos történelmi város kevés vezetője kapott.

Szendy Károly alakja a megtestesült cselekvő keménység, határozottság, a mozgásban önmagát kiélő eleven energia. S akkor lett Budapest polgármestere, amikor a szanalás keserű kötele verte béklyóba a magyar metropolist, amikor mindjárt az első feladat egy tízmillió deficit eltüntetése volt és azóta is örökösön a különböző gazdasági rengések okozatának finom és diplomatikus kiegyenlítése a legfőbb polgármesteri feladat.

Azt kérdezhetné a dolgoknak csak felületét szemlélő cinikus: hol van ebben a rendezésben a történelem sokat emlegetett logikája?!

Nyugodtan felelhetjük rá: mély és igaz következetesség van a dolgok ilyen alakulásában.

A huszas évtized — mint említettük — Budapest közületi átalakulásának vehemensen harcos korszaka

volt. Az események külső dinamikája vitte, sodorta a dolgokat, embereket, elhatározásokat. Szinte önmaguktól vetődtek fel és oldódtak meg olyan problémák, amelyeknek elintézése csendesebb időkben hosszú-hosszu évek vitáit, megfontolásait követelte volna. Ha akkor a polgármesteri székben egy dinamikus egyéniségű polgármester ül, aki a méltóság kötelező nyugalmával nem törődve, fel-fel ugrik, versenyt szaladni a kor és idő dinamikájával: ma Buda-

pest aligha lehetne a világ egyik legkonszolidáltabb és legkiegyensúlyozottabb gazdasági városa.

Szinte történelmi szükségszerűség volt akkor, azokban az időkben Sipőcz Jenő finoman tartózkodó, a dolgokat mindig emelkedett bölcselkedéssel szemlélő, — fékező temperamentuma, mert ez adta meg a nagy átalakulásnak azt a mértéktartást, ami nélkül átalakulás sohasem lehet tartós és termékeny.

De míg akkor, a dinamikus eseményekkel szemben szükség volt egy passzív energiájú egyéniségre a polgármesteri székben, — ma a passzív előjelű körülmények idején olyan dinamikus egyéniségre van szükség, mint amilyen Szendy Károly. Ha ma nem az ő duzzadó ereje, a cselekvésre, alkotásra szomjas energiája táplálná az örökké éber találményságot, amely a kényszerű takarékoskodás állapotában is mindig megtalálja az újat-alkotás lehetőségét, akkor Budapestre ma nem nézne úgy az irigy Európa, mint a fény és életöröm városára. Lehet, hogy akkor sem volna deficit, de a mai viszonylagos pezsgés és lendülés helyett a puritanizmus szürke és szigorú rendje-csendje honolna.

Történelmi szerencséje Budapestnek, hogy abban az időben, amikor ráköszöntött a kompromisszumos költség-ek korszaka, olyan ember került a polgármesteri székbe, — akinek egész egyénisége csupa tiltakozás minden kompromisszum ellen.

Akik ismerik Szendy Károlyt, tudják: ő a leghatározottabb szókimondó, a megtestesült egyenesség, sokszor a gorombaságig bátor őszinteség. Talán még nem volt tisztviselője a vén pesti városházának, akire annyira illett volna az a meghatározás, hogy: ő az *Elintézés!* Nem ismer és nem tűr elintézellen aktát, ügyet. S híres arról, hogy amit egyszer elhatározott, azt megcsinálja. Viszont amit helytelennek ítél: nincs az a hatalom, aki rábeszélje...

S nem különös szeszélye-e a sorsnak, hogy egy ilyen jellem-alkotó embernek öt év óta szinte egyebet sem lehet csinálnia, mint fél-békés, fél-háborus költségvetésekkel operálni, örökösön a szűkös lehetőségekkel kell birkóznia, mindig ui és ui kompromisszumokat kell kötnie a gazdasági adottságokkal.

De milyen jól csinálja! Ő, aki tisztviselői pályafutásának legnagyobb részét az egészségügyi és tanügyi osztályokban töltötte, aki a működési területekben bizonyára arra készült, hogy valamikor a maga nagy koncepciója szerint építi ki Budapest nevelő és kulturális intézményeit, fürdőit-kórházait, — máris a legnagyobb gazdasági polgármesterek sorába emelkedett, akinek városházartartási és pénzügyi gestióját olyanok sem tudnák utánózni, akik egész életükben ilyen feladatok megoldására nevelődtek.

Aligha csinálná valaki Szendy Károly után azt a csodát, hogy öt év alatt egy tízmillió-deficitet költségvetést annyira rendbehoz, hogy immár a második hiánynélküli költségvetést és a harmadik fölösleggel végződő zárszámadást produkálja s amellet fejlődnek-épülnek a nagy üzemek, iskolák-kórházak bővülnek, új hidak ívelődnek a Duna fölé, egész városrészek képe rendeződik, olyan hatalmas tervek valósulnak, mint az új városháza, az új centrálé, az új fürdő-szálló, izmosodnak a szociális intézmények és javult a tisztviselők, munkások javadalmi helyzete.

Mindez talán nem olyan mértékben és tempóban, ahogyan azt Szendy Károly bő és duzzadó energiája kívánná. Bizonyos, hogy az ő robbanó dinamizmusa, alkotó képzelete sokszor birkózott keserűen a rá mért sorssal. Bizonyos, hogy egyénileg talán nehéz örlődésnek érzi a hajlamaival és adottságaival oly ellentétes körülmények és viszonyokkal szemben való kemény harcot. Mint ahogy Sipőcz Jenő az egyéni tragikumnak és morzsoló erőnek vallotta, — sokszor csüggedten — a rá mért hivatást.

De régi bölcsesség, öreg igazság, hogy egyéni sorsok tragikus szineződésű küzdelmében teljesedik ki a közösség java. Ami Sipőcz Jenőnek és Szendy Károlynak — egyéni szempontból — tragikus örlődésnek tűnő, áldozatos feladat-vállalás, a magyar főváros szempontjából történelmi kegy és szerencse.

S ha Sipőcz Jenőnek mindenkori dicsősége lesz, hogy bölcs és finom mértéktartásával, filozófikus egyensúlyérzékével fejlődésképes, építő energiává transzformálta Budapest nagy közületi forradalmát, Szendy Károlynak mulhatatlan érdeme lesz, hogy világválságok vergődése és kirobbanása idején, depressziós gazdasági viszonyok közepett nemcsak rendben tartotta, de hatalmas alkotásokkal is gyarapította, fejlesztette a magyar metropolist...